

VOORSTEL AAN DE RAAD VAN DE GEMEENTE CRANENDONCK

Zaaknummer : 2022-283587
Datum raadsvergadering : 1 november 2022
Datum B&W besluit : 20 september 2022
Portefeuillehouder : K. Boonen
Programma : Bestuur en algemene dekkingsmiddelen
Behandelaar : Gerard Janssen

Onderwerp: Begroting 2023-2026

Aan de raad

Voorstel:

1. De programmabegroting 2023 en het meerjarenperspectief 2024-2026 vast te stellen.
2. De volgende kredieten te voteren:
 - a. Uitvoeringsprogramma wegen 2023 € 2.240.000
 - b. GRP 2023 € 700.000
 - c. Uitvoeringsprogramma Verkeer en Vervoer 2023 € 560.000
3. De structuurvisie uitvoeringsparagraaf 2023 vast te stellen.
4. Een tijdelijke reserve personeel van € 600.000 in te stellen ten laste van de algemene reserve.
5. De volgende verordeningen vast te stellen:
 - a. Verordening op de heffing en invordering van onroerende zaakbelastingen 2023;
 - b. Verordening op de heffing en invordering van toeristenbelasting 2023;
 - c. Verordening op de heffing en invordering van de riool- en waterzorgheffing 2023;
 - e. Verordening op de heffing en de invordering van rechten en precariobelastingen 2023 en de daarbij behorende tarieventabel 2023;
 - f. Verordening op de heffing en invordering van lijkbezorgingsrechten 2023 en bijbehorende tarieventabel 2023;
 - g. Verordening op de heffing en invordering van rechten voor het innemen van standplaatsen 2023;
 - h. Verordening op de heffing en invordering van reclamebelasting Budel-Centrum 2023;
 - i. Verordening op de heffing en invordering van marktgelden 2023.

Motivering:

Vaststellen begroting 2023 en het meerjarenperspectief 2024-2026

Hierbij bieden wij u de eerste begroting van de bestuursperiode 2022-2026 aan. Een begroting waarin we de eerste stappen zetten in de uitvoering van de raadsagenda 2022-2026, waarin we een aantal urgente kwesties die spelen in onze gemeente bij de kop pakken. Maar waar ook ruimte is gemaakt om concreet hulp te bieden aan inwoners die in de huidige onzekere tijden in de problemen komen of dreigen te komen.

We hebben in deze begroting al een groot aantal zaken uit de raadsagenda verwerkt. We proberen rond de raadsbehandeling van de begroting een eerste proeve van het college-uitvoeringsprogramma te presenteren. Daar wordt nu aan gewerkt.

Wat is vanuit de raadsagenda nu al opgenomen in deze begroting? Een kleine greep daaruit;

- Een aantal grote onderwerpen is meegenomen in de begroting, zoals; het koersdocument sport, de verduurzaming van de gemeentelijke gebouwen en het versterken van de

handhaving. Het huisvestingsbeleid voor het onderwijs komt zeer binnenkort naar de raad. Dit onder de noemer: maak af wat in gang is gezet.

- In Dorplein en Schoot willen we in 2023 samen met inwoners en het onderwijs zelf tot besluiten komen voor een kwalitatief goed en toekomstbestendig basisonderwijs en hierbij de locatie van een nieuwe basisschool bepalen.
- Binnen het domein van cultuur, recreatie en toerisme bevat deze begroting een aantal voorstellen die een impuls betekenen voor de aantrekkelijkheid van Cranendonck als woon- en leef gemeente.
- Ook voor het onderhoud van onze openbare ruimte, voor een verbetering van onze fietspaden en voor het verkeersveiliger maken van Cranendonck doen we voorstellen.
- Op het terrein van wonen werken we aan een actualisatie van de woonvisie. Ook landelijk is afgesproken dat er meer gebouwd moet worden. Wij doen voorstellen aan de raad die de gemeente optimaal in staat stelt (nog) meer als aanjager van de woningbouw te kunnen fungeren.
- Rond duurzaamheid komen we ook met een versnelling, iets wat door de energiecrisis alleen maar urgenter is geworden.
- In drie kernen wordt hard gewerkt aan toekomstvisies, waaronder het in kaart brengen van wensen en behoeften over de (gemeenschaps)voorzieningen. In die kernen willen we in 2023 samen met de inwoners meters maken.
- En, tot slot van deze beperkte opsomming: we zullen in 2023 samen met inwoners onderzoeken wat zij als toekomstige bestemming zien voor de Nassau Dietz-kazerne vanaf juli 2024.

Kortom, een ambitieuze begroting, waarbij wel een duidelijke kanttekening geplaatst moet worden. Ook de gemeente Cranendonck heeft te maken met een krappe en overspannen arbeidsmarkt. We hebben gewoonweg minder handen dan we zouden willen. Dit betekent dat we scherper moeten zijn in onze keuzes, scherper in onze prioritering. En we zullen helaas ook vaker 'nee' moeten verkopen. Niet alles kan meer, ook niet in de gemeente Cranendonck. Desondanks zetten we ons iedere dag in, om hier wel vol voor te gaan. Met de kennis van nu achten wij deze begroting realistisch.

Voor een uitgebreide motivering verwijzen we naar de programmabegroting 2023-2026.

Kredietvoorstellen raad

Uitvoeringsprogramma wegen

Voor het vervangen van de kapitaalgoederen zijn naast het dagelijks onderhoud en groot onderhoud nog middelen nodig voor de vervangingsinvesteringen. De kapitaallasten die voortvloeien uit deze vervangingsinvesteringen worden gedekt uit de middelen die in de begroting zijn geraamd op basis van de op 29 september 2020 vastgestelde notitie "Beheer Onderhoud Openbare Ruimte 2021-2025". De geplande projecten voor 2023 zijn:

- Meemortel Budel; vervanging verhardingen rijbaan	€ 760.000
- Vervanging verkeerslichten kruising burg. Van Houtstraat-Nieuwstraat-Cranendoncklaan	€ 175.000
- Renovatie groen Fazantlaan/Patrijslaan	€ 250.000
- Infrastructurele verbeteringen smalle wegen 2023	€ 480.000
- Vervanging Straatmeubilair	€ 25.000
- VerLEDding openbare verlichting; uitvoeringsjaar 2023	€ 550.000
Totaal	€ 2.240.000

GRP 2023

Het beleid ten aanzien van riolering is uitgewerkt in het vGRP (verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan) 2021-2025. Hierin zijn voor 2023 ook de nieuwe investeringen voor riolering opgenomen. De investeringen voor de riolering in 2023 zijn geraamd op € 700.000. De voorlopige projecten 2023 zijn in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen op hoofdlijnen beschreven.

Uitvoeringsprogramma Verkeer en Vervoer 2023

Om uitvoering te geven aan het GVVP 2017-2025 is een Uitvoeringsprogramma Verkeer en Vervoer opgesteld voor het jaar 2023. In 2023 is € 560.000 nodig voor het Uitvoeringsprogramma Verkeer en Vervoer. De geplande projecten 2023 zijn in programma 1 (product verkeer & vervoer) beschreven.

De Structuurvisie uitvoeringsparagraaf 2023 vast te stellen

Op 7 juli 2015 is de 'Structuurvisie Landelijke Klasse 2015-2024' door u vastgesteld. Deze visie is een ruimtelijke vertaling van de 'Visie Cranendonck 2009-2024'. Samen met de Structuurvisie is ook de uitvoeringsparagraaf met bijbehorende projectenlijst vastgesteld welke jaarlijks geactualiseerd dient te worden.

De uitvoeringsparagraaf betreft een doorvertaling van strategische naar ruimtelijke projecten en (beleid)initiatieven. Het geeft daarmee weer op welke wijze uitvoering wordt gegeven aan de Structuurvisie. Veel ruimtelijke ontwikkelingen die in de uitvoeringsparagraaf zijn opgenomen kennen een meerjarige doorlooptijd. Inmiddels is al een groot deel van de ambities in uitvoering of al gerealiseerd.

De haalbaarheid van de uitvoeringsparagraaf is mede afhankelijk van de middelen die in de begroting worden toegekend.

Een tijdelijke reserve personeel van € 600.000 in te stellen ten laste van de algemene reserve

In de burap 2022 is een grote overschrijding op het personele budget verwerkt. Met het inzetten van diverse - ook incidentele- budgetten, is een gedeelte van de overschrijding opgevangen. Vanwege met name het niet kunnen invullen van vacatures en het hoge ziekteverzuim en het daardoor moeten uitwijken naar tijdelijke inhuur, zijn de kosten hoger dan de ramingen in het P-budget opgenomen. Dit wordt versterkt door de sterk verhoogde uurtarieven en de lange periode van inhuur. De combinatie van o.a. het wegvallen van een aantal reserves en andere incidentele budgetten én de langere en duurdere inhuur, wordt een meer structureel karakter van overschrijding verwacht.

Onderdeel van de organisatieontwikkeling is een verhoogde aandacht voor gerichte arbeidsmarktcommunicatie (meer vinden, door gerichter te zoeken) en er wordt onderzocht hoe medewerkers beter te 'binden en boeien'. Om de tijd te overbruggen om dit, nu verwachte, structurele karakter van overschrijding qua omvang proberen te beperken, wordt voorgesteld om een tijdelijke reserve te vormen van € 600.000 om de verwachte overschrijdingen op te kunnen vangen.

Diverse belastingverordeningen vast te stellen

Om de agenda van de raadsvergadering van december te ontlasten is de behandeling van de belastingverordeningen naar voren gehaald. Dit heeft als voordeel dat dit onderwerp één keer wordt besproken en dat een herhaling van zetten wordt voorkomen. Verder heeft dit proces ook administratieve voordelen, omdat geen raadsvoorstellen voor december voorbereid hoeven te worden.

De tarieven van de onroerende zaakbelasting zijn nog niet berekend. De verordening onroerende zaakbelasting 2023 wordt daarom nog nagezonden.

Voor de legesverordening 2023 en de verordening heffing en invordering van de afvalstoffenheffing 2023 ontvangt u voor de raadsvergadering van december een apart raadsvoorstel.

Consequenties:

Financiële:

Wij voeren een gezond financieel beleid dat past bij onze gedeelde ambities die onder deze begroting liggen. Bij een gezond financieel beleid zetten we in op een structureel meerjarig sluitende begroting (begrotingsevenwicht). Het onderstaande meerjarige financiële beeld

onderschrijft dit. Hierbij gaan we terughoudend om met de verhoging van de gemeentelijke belastingen. In de jaarschijf 2026 hebben we geen begrotingsevenwicht. Het tekort in 2026 wordt vooral veroorzaakt door de verwachte daling van de algemene uitkering in 2026 ten opzichte van 2025 met ruim € 2 miljoen. Het jaar 2026 is zeer onzeker omdat het huidige kabinet in het coalitieakkoord aangaf, niet verder dan de regeerperiode te willen kijken. Concreet betekent dit dat de kabinetsafspraken tot en met 2025 in de algemene uitkering zijn verwerkt.

De voorliggende begroting is voldoende robuust. Dit wil zeggen dat we structureel evenwicht in de jaren 2023 tot met 2025 hebben en ons weerstandsvermogen (o.a. algemene reserve) ruim voldoende is om risico's de komende jaren op te kunnen vangen. Zeker in deze tijd, van flink stijgende prijzen (hoge inflatie) en een oplopende rente, is het belangrijk om een buffer te hebben. Met onderstaand begrotingsbeeld blijven we binnen de normen van het provinciaal toezicht.

In 2023 houden u op de hoogte van de ontwikkeling van deze macro-economische risico's en de onvoorziene ontwikkelingen. We blijven onze financiële positie intensief volgen en sturen indien nodig bij.

Het actuele begrotingsbeeld ziet er als volgt uit:

Bedragen x € 1.000)

	2023	2024	2025	2026
Stand begroting				
Structureel	1.154	1.767	2.363	-316
Incidenteel	-863	-218	-18	0
Totaal	291	1.549	2.345	-316
Projecten in voorbereiding (nog geen besluitvorming)	176	432	555	640
Totaal (inclusief projecten in voorbereiding)	115	1.117	1.790	-956

Juridische:

De programmabegroting dient uiterlijk 15 november ingezonden te zijn aan Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant.

De structuurvisie uitvoeringsparagraaf is niet vatbaar voor bezwaar en beroep.

Beleidsmatige:

De beleidsmatige gevolgen zijn toegelicht in de programmabegroting 2023.

Strategische Visie:

De strategische visie is gebruikt voor de missie van de programma's van de programmabegroting 2023.

Met het vaststellen van een geactualiseerde uitvoeringsparagraaf geeft de gemeente concreet invulling aan de doelstellingen uit de Structuurvisie en daarmee de ruimtelijke doelstellingen uit de strategische Visie Cranendonck 2009-2024

Communicatie/burgerparticipatie:

Wij publiceren de begroting 2023 op de gemeentelijke website Cranendonck.nl en via social media (facebook en twitter). In het HAC komt een speciale begrotingspagina. Hiervoor maken wij een infographic om de hoofdlijnen van de begroting voor iedereen in een oogopslag inzichtelijk te maken.

Commissiebehandeling:

Ja

Wij stellen U voor om bijgaand in concept opgemaakt besluit vast te stellen.

Met vriendelijke groet,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN CRANENDONCK,
De secretaris, De burgemeester,

E. Jacobs

F.A.P. van Kessel